

VERSLAG

Terugkoppeling Vijfde Bijeenkomst Brede Klankbordgroep Directe burenen PvJ DH 27 oktober 2025

Datum: maandag 27 oktober 2025 19:00 – 20:30 uur

Locatie: Bibliotheek, PvJ Den Haag

Opgesteld door: Programmamanagement

Verzoek: ter kennisname

Introductie – dialoog op basis van vooraf gedeelde achtergrondinformatie en vragen

Tijdens eerdere klankbordgroep bijeenkomsten was het programmateam veel aan het woord om toelichting te geven op het ontwerp, het proces, de plannen en overwegingen. Dit keer is ervoor gekozen om van tevoren een document met achtergrondinformatie¹ en voorbereidende vragen toe te sturen aan de klankbordgroep. Dit document geeft de stand van zaken van het ontwerp, proces en vergunningen weer. Ook gaat het document in op de beheersing van overlast als gevolg van de bouwactiviteiten. Het document is bedoeld om de deelnemers aan de klankbordgroep voorafgaand aan de bijeenkomst van informatie te voorzien, zodat we een open en transparant gesprek kunnen voeren. Ook heeft een aantal mensen schriftelijk gereageerd op de voorbereiding en vragen. Het werd op prijs gesteld dat er van te voren stukken en vragen konden worden gedeeld. De voorbereidende vragen waren:

1. Met welke fysieke maatregelen zouden jullie geholpen zijn? Denk aan afscheiding van de steigers en/of containerwand op het parkeerterrein voor geluid.
2. Hoe zouden jullie een bouwprotocol opstellen? Denk aan afspraken over werktijden, gedrag van bouwvakkers etc.
3. Waarover willen jullie geïnformeerd worden tijdens de bouw en op welke manier?

De agenda van de avond was:

- Welkom (door omgevingsmanager RVB)
- Korte stand van zaken ontwerp, het (aanbestedings)proces en twee voorloopcontracten (door projectmanager RVB)
- Toelichting op het vergunningenproces en aanpassen van KSF (door omgevingsmanager RVB)
- Eerste reacties op de voorbereidende vragen.
- Nadere toelichting op het lopende onderzoek naar beheersing van (geluids)overlast voor omgeving en gebruikers tijdens renovatie (door adviseurs van ABT)
- In gesprek over het beheersen van overlast aan de hand van vooraf gedeelde informatie en vragen (gezamenlijk).

Er waren 10 burenen uit de Adelheidstraat aanwezig bij deze bijeenkomst.

¹ Het document met achtergrondinformatie is indicatief van aard om het gesprek met elkaar te voeren. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

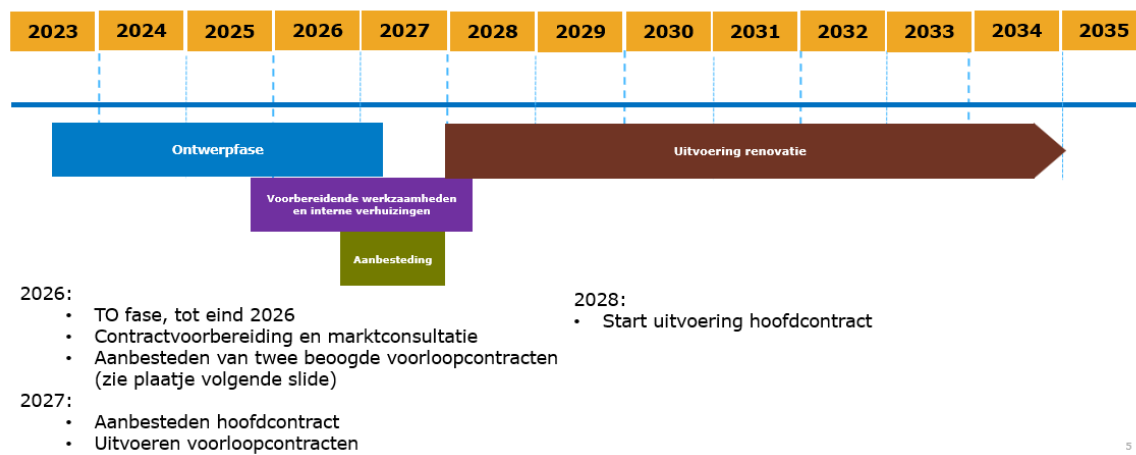
VERSLAG

Stand van zaken ontwerp, aanbestedingsproces en twee voorloopcontracten

Ontwerp- en aanbestedingsproces

- › Stand van zaken:
 - Definitief Ontwerp gereed
 - Technisch Ontwerp gestart
 - Marktverkenning
 - Verbouwing Bruggebouw Oost gestart
 - BOPA verleend
 - Omgevingsvergunning aangevraagd
 - Lopend akoestisch onderzoek naar beheersing geluidsoverlast

Voorlopige planning

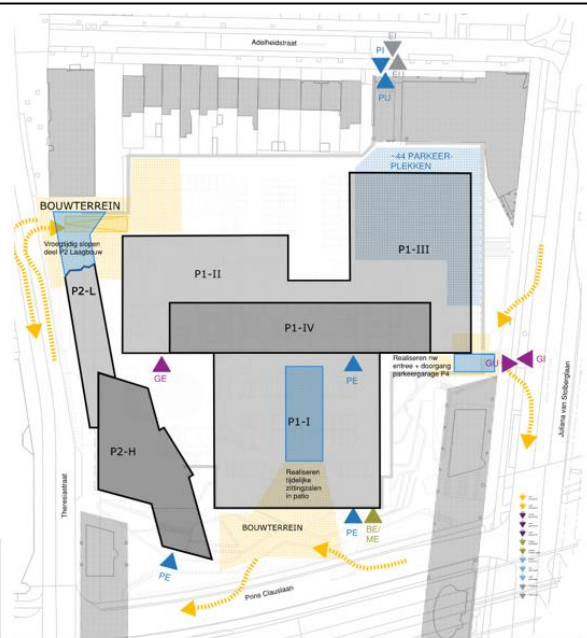


VERSLAG

Twee voorloopcontracten

1. Tijdelijke zittingszalen in de patio
2. Sloop van deel P2 laagbouw, realiseren hellingbaan aan Theresiastraat en realiseren nieuwe hellingbaan aan Juliana van Stolberglaan

Aanbesteding in 2026
Uitvoering in 2027



- Reactie: Tijdens de voorbereidende werkzaamheden (de voorloopcontracten) gaat een deel van het personeel (44 parkeerplaatsen) van het PvJ door de Adelheidstraat het parkeerterrein op. Een zorg die hierbij leeft bij de eigenaresse van een praktijk die kinderen begeleidt in de Adelheidstraat is dat er file ontstaat in de Adelheidstraat. Ook beveiligers met oortjes houden zich soms op in de straat.

Toelichting op vergunningsproces

Vergunningsproces

- › BOPA vergunning voor aanpassen bouwvlak, bouwhoogte en functieverplaatsing horeca en detailhandel
 - Aangevraagd op 4 februari 2025;
 - Vergunning verleend op 28 juli 2025;
 - Lopende bezwaarprocedure.
- › Omgevingsvergunning (Besluit Bouwwerken Leefomgeving)
 - Aangevraagd op 10 oktober 2025 – zal worden getoetst door gemeente.
 - Deze aanvraag is een totaalaanvraag voor alle activiteiten die je wilt uitvoeren, zoals technische bouwactiviteit, sloopmelding, kapvergunning, inritvergunning, Natura2000 activiteit (stikstof) etc.
- › Wat er nog volgt:
 - Kapvergunning als losse aanvraag (op verzoek van gemeente).
 - Gebruikersmeldingen (t.z.t. bij oplevering per fase)

- Reactie: In de BOPA blijft onbenoemd dat de uitbouw op 5 a 6 meter van de erfgrans van een aantal burens komt te staan.
 - o Reactie programmteam: Het klopt dat deze afstand niet expliciet in de begeleidende tekst aan bod komt, maar het is wel op te maken uit de tekening.

VERSLAG

- Vraag: Is er al een vergunning voor de toegang van het bouwverkeer via de Theresiastraat?
Antwoord: Nee, maar er zijn wel voorbereidende gesprekken geweest met de gemeente hierover en er is in juli 2025 een BVC hoofdlijnenplan – Bereikbaarheid Veiligheid en Communicatie plan - ingediend bij het team Bereikbaarheidsregie van de gemeente. In de klankbordgroep bijeenkomst op 4 maart 2025 hebben we toegelicht hoe wij nu aankijken tegen de bouwfasering, bouwlogistiek, bereikbaarheid van de bouwplaats en het inzetten van logistieke hubs buiten de stad. We verwachten binnen een paar weken reactie van de gemeente op het BVC hoofdlijnenplan. De vervolgstap is dat er uiterlijk 9 maanden voor uitvoering een BVC plan wordt ingediend. Meer informatie over dit proces is te vinden op: [Wat is de BVC-procedure? - Bereikbaarheid Den Haag](#)

Voorstel van programmateam: aanpassen KSF 5

- Er wordt door het programmateam een voorstel voorbereid aan de stuurgroep om Kritische Succesfactor (KSF) 5 van het project aan te passen. De huidige KSF 5 luidt: *‘Minimale verstoring van het primair proces en voorspelbare overlast voor gebruikers, bezoekers en omgeving tijdens de realisatiefase’*.
- Begin 2024 is een procesafspraken gemaakt: Elke keer als besluitvorming plaatsvindt in de stuurgroep die impact heeft op omwonenden, organiseren we een klankbordgroep bijeenkomst. Zo wordt het belang van de burens meegewogen bij besluitvorming in de stuurgroep.
- Er blijft bij de klankbordgroep onduidelijkheid en zorg bestaan of het belang van de omgeving op deze wijze voldoende geborgd is. Dus: we werken aan een voorstel aan stuurgroep voor het aanpassen van KSF 5 met als strekking ‘minimale en voorspelbare overlast voor omwonenden’, in plaats van alleen voorspelbare overlast voor omwonenden.
- Reactie vanuit KBG: De burens ze snappen niet waarom het aanpassen zo lang heeft geduurd. De suggestie wordt gedaan om een aparte KSF voor de gebruikersoverlast en een aparte KSF voor de overlast voor omwonenden te formuleren.
- De programmamanager licht de achtergrond van het ontstaan van KSF 5 toe, namelijk dat de KSF is geformuleerd door gebruikers van het PvJ. Een van de achtergronden is dat omwonenden ook door wet- en regelgeving worden beschermd en gebruikers van een gebouw niet.

Gesprek en ophalen van aandachtspunten en wensen voor tijdens de uitvoering

De onderstaande aandachtspunten zijn in eerdere gesprekken/bijeenkomsten opgehaald bij de burens van het PvJ:

- Piepjes van achteruitrijdende auto’s worden als zeer hinderlijk ervaren
- Geluidshinder en trillingen voorkomen/beperken
- Monitoren/nulmeting doen voor eventuele schade
- Stof en bouwvuil voorkomen/beperken
- Bouwlogistiek door de Adelheidstraat voorkomen
- Voorkomen dat busjes en andere voertuigen van de aannemer parkeren in de straten rondom het PvJ
- Aan de voorkant randvoorwaarden aan de aannemer meegeven over overlast en hierbij de klankbordgroep tijdig betrekken

De bovenstaande punten komen de leden van de klankbordgroep bekend voor. Op basis van de voorbereidende vragen en achtergrondinformatie voerden we het gesprek met elkaar. Hieruit komen de volgende wensen/aandachtspunten naar voren:

Over communicatie/aanspreekpunt

- Eén aanspreekpunt voor de omwonenden tijdens de uitvoering; iemand die reactie geeft vragen beantwoord op de momenten dat er gewerkt wordt, een ‘hotline’. Iemand die weet waar het over gaat en ook antwoorden kan geven. Hier werd ook de suggestie gedaan om dit een onafhankelijk

VERSLAG

iemand te laten zijn als aanspreekpunt voor overlast, die ook kan optreden als een soort mediator indien nodig.

- Op tijd geïnformeerd worden als er veel overlast verwacht wordt, want door het te weten is de ervaring van de overlast al minder.
- Het programmteam refereert aan hetgeen de uitvoerende bouwbedrijven nu zelf al geïnitieerd hebben onder het label 'Bewuste Bouwers'. Hierbij staat het beperken van de overlast richting de omgeving nadrukkelijk genoemd. Het gaat het hierbij niet alleen over de inzet van het materieel, maar ook over het gedrag van bouwpersoneel, training en bijvoorbeeld de inzet van 'mystery guests' die regelmatig checks zullen uitvoeren of de bouwer voldoet aan de afgesproken regels. De uitvoerend aannemer is momenteel nog niet gecontracteerd, maar bij de selectie van de aannemer zal de beperking van de overlast een nadrukkelijk aandachtspunt zijn.
- Eén duidelijker aanspreekpunt zou ook al fijn zijn op dit moment, voor de start van de verbouwing. Nu is dat vaak de omgevingsmanager van het RVB, terwijl zij niet alles weet van het dagelijkse reilen en zeilen van het Paleis van Justitie op dit moment. Het zou bijvoorbeeld fijn zijn om geïnformeerd te worden over de politieoefeningen die soms op het parkeerterrein plaatsvinden en die angstaanjagend zijn als je niet weet dat het om een oefening gaat. En dat ze iemand kunnen benaderen als er iets is op het parkeerterrein waar men vragen/zorgen over heeft.
 - o Het programmteam geeft aan te bekijken of en hoe dit aanspreekpunt vanuit het PvJ duidelijker kan worden voor de omwonenden.

Over mitigerende maatregelen tegen geluidsoverlast

ABT legt uit dat de feitelijke inzet van het bouwmaterieel en het aanvragen van de vergunning voor de bouwplaatsvoorzieningen behoort tot de taak van de aannemer. Een dergelijke vergunning dient uiterlijk 4 weken voor aanvang van de werkzaamheden te worden aangevraagd. Gezien het belang dat het projectteam hecht aan het voorkomen van overlast naar de omgeving en de mogelijkheden daarop te sturen, is besloten nu al dit onderzoek te starten. Juist daarom ook wordt er nu afstemming gezocht met de omwonenden om te komen tot een pakket van maatregelen dat kan leunen op een zo breed mogelijk draagvlak. Doelstelling van het projectteam is om van daaruit kaders mee te geven aan de aannemer waarmee deze vervolgens kan komen tot een goede uitwerking van de uiteindelijke maatregelen.

Er wordt door ABT korte een toelichting gegeven over het verschil tussen intern en extern geluid. Doordat we hier te maken hebben met een renovatie van een bestaand gebouw, vinden de meeste werkzaamheden binnen het gebouw plaats. De inschatting is nu dat zo'n 80% van de geluid producerende werkzaamheden plaatsvindt binnen het PvJ, waarbij de huidige gevels van het gebouw de geluidsbuffer vormen naar de omgeving toe. Van dit type werkzaamheden zullen omwonenden geen last hebben, dit geluid valt weg in het al aanwezige achtergrondgeluid van de stad. Ook wordt het verschil geduid tussen contactgeluid en luchtgeluid en de meest effectieve manieren om dit geluid te dempen (eerst bij de bron, dan door een buffer ertussen, tot slot bij de ontvanger). De bouwplaats zelf maakt ook geluid, maar wat gaat helpen is dat de bouwplaats grotendeels elektrisch moet zijn, dus met elektrisch bouwmaterieel.

- Een eerste reactie van een van de burens op de voorgestelde mitigerende maatregelen is om inderdaad alle mitigerende maatregelen te nemen die er zijn, dus zowel geluid beperken bij de bron, als akoestische schermen aan de steigers als een containerwand. Anderen hebben hier nog wel vraagtekens bij, want helpt het echt en hoe hoog moet die wand dan zijn? Kunnen 2 containers op elkaar ook al helpen?
 - o De adviseurs van ABT lichten toe dat het onderzoek nog loopt, maar de eerste resultaten laten zien dat een wand van 3 a 4 containers hoog een aanzienlijk deel van het geluid op de gevels van de woningen aan de Adelheidstraat tegenhoudt. Het geluid moet een zo groot mogelijke 'omweg' maken, wil afscherming effectief zijn. Vandaar een hoge afscherming van bijvoorbeeld 3 á 4 containers. De tekeningen in de vooraf gedeelde slides zijn op schaal getekend.
- Hoe zien deze containers eruit? Kun je erin?
 - o In het onderzoek zitten nu zeecontainers van ca. 2,4m hoog per container. Ze staan kop aan kop tegen elkaar aan, dus de meesten zullen niet tegelijkertijd gebruikt kunnen

VERSLAG

- worden voor opslag. En uiteraard wordt gezorgd voor een goede afsluiting en een veilige situatie.
- Zijn er alternatieven beschikbaar voor een wand van containers? Kun je de hele bouwplaats niet overkappen?
 - o Een geluidsscherm zou in theorie kunnen, maar dan is er fundering (= hijen = geluidsoverlast) nodig om het te plaatsen. De aanwezigen snappen dat dit niet gewenst is.
 - o De hele bouwplaats overkappen kan niet omdat er een torenkraan moet staan en er onderdelen met groot bouwverkeer moeten worden aangevoerd en gehesen. De bouwplaats logistiek en hijsbewegingen zijn al een uitdaging, overkapping kan daarom niet.
 - o We onderzoeken op dit moment alle technische mogelijkheden om de overlast voor zowel omwonenden als gebruikers te beperken.
 - Wat betekent dit voor het uitzicht en de bezonning?
 - o Een containerwand heeft impact op het uitzicht, maar niet op bezonning van de huizen en tuinen, want daarvoor is de containerwand te laag ten opzicht van het PvJ. Qua uitzicht kunnen we iets bedenken qua bedekking van de containers als dat gewenst is. Er wordt geopperd een doek zoals bij het Binnenhof, anderen vinden dan juist echte planten ertegenaan een beter idee.
 - Opmerking: Als een containerwand een goede oplossing is om geluidsoverlast te beperken, dan heeft het de voorkeur van een aantal aanwezigen om daar flexibiliteit toe te passen. Dus als er sprake is van een periode met veel geluidsoverlast, wordt de wand geplaatst. En zodra die periode voorbij is, wordt de wand weggehaald/een laag eraf gehaald zodat deze niet meer zichtbaar is voor ons.
 - Moet een containerwand dan inderdaad dicht bij de erfgrans staan zoals nu gesuggereerd wordt of kan hij ook verder weg van de erfgrans?
 - o Hij kan verder weg, maar dan wordt de werking minder, omdat het doel van de containerwand is om het geluid een zo lang mogelijke weg af te laten leggen, zodat het geluid zoveel mogelijk wordt gedempt.
 - Tip: mensen een koptelefoon geven
 - Vraag: Welke maatregelen kunnen we zelf als omwonenden nemen om geluidsoverlast te beperken. Is dat het isoleren van de gevel? En / of het aanbrengen van extra isolerend glas (en welk soort dan?). En wat zouden dergelijke maatregelen kunnen opleveren aan geluidsreductie?

Behoefte: Gevoel krijgen bij mate van overlast en voorspelbaarheid

- De mate overlast en de effectiviteit van de maatregelen zijn voor de omwonenden moeilijk in te schatten. Er is behoefte aan dingen die helpen bij de voorspelbaarheid van de overlast:
 - o iets waarmee we inzicht hebben, een tool om up to date inzicht te hebben en houden in wat er aan overlast verwacht wordt in welke periode.
 - o Visuals/renders van de bouwplaats: hoe komt de bouwplaats eruit te zien? Hoe ziet dat er vanaf ons uit?
 - o Kunnen jullie ons een keer vergelijkbaar soort geluid laten horen als proef? Om er gevoel bij te krijgen? Het is nu lastig in te schatten voor de omwonenden wat de overlast zal zijn.

Vervolg: Over planning en werktijden

- Wens: Bij voorkeur grove, overlastgevendende werkzaamheden plannen in de periode 1 oktober - 1 april. Zodat we tijdens de maanden met mooi weer met weinig overlast van onze tuin kunnen genieten.
- Zorg: meerdere kinderen in de straat die tijdens de renovatie eindexamen doen en daarvoor thuis moeten studeren. Kan hier rekening mee gehouden worden of zo niet, iets voor worden georganiseerd zoals een externe plek om rustig te studeren?

VERSLAG

Het programmateam vraagt de aanwezigen of het eventueel zou werken als er elders werkplekken ter beschikking worden gesteld op dit soort momenten. Hier wordt positief op gereageerd.

- Zorg: restaurant het Pleidooi heeft een terras in een stadstuin die grenst aan het bouwterrein en vraagt zich ook af of ze die tuin wel op dezelfde manier kan blijven gebruiken als nu. Voor de ondernemers (ook bijvoorbeeld de restaurants aan de Theresiastraat) geldt dat heftige overlast bij voorkeur plaatsvindt in de winter. Ze begrijpen tegelijkertijd ook dat dit misschien moeilijk te plannen is.

Over gedrag op de bouw(plaats)

- De aanwezigen erkennen dat gedrag op de bouw van groot belang is. Op dit moment ervaren ze soms al overlast van mensen die onderhoudswerkzaamheden komen doen (luide stemmen, radio's aan in de auto). Andere irritatie: als ze na een half uur werken (met stemmen/geluid waar men wakker van wordt) al een half uur koffie gaan drinken. Kunnen ze dan niet gewoon wat later beginnen?
- Wens: Een aantal mensen geeft aan dat het de voorkeur heeft om de grove, overlastgevende werkzaamheden zoveel mogelijk door de week te laten plaatsvinden vanaf een uur of 8 's ochtends tot een uur of 6 / 7 's avonds. En bij voorkeur niet op zaterdag. Maar als dat toch moet, dan graag in de periode 1 oktober - 1 april plannen. En bij voorkeur pas beginnen om 10 uur 's ochtends op zaterdag. Beginnen om 10 uur betekent vaak dat de werknemers al tussen 915 en 945 aankomend en de ervaring leert dat dat al best veel lawaai geeft).
- Wens: De keten waar de aannemer in verblijft incl. de sanitair oplossing niet plaatsen in de buurt van de erfafscheiding met omwonenden.
- Voorbeeld en tip: in de Adelheidstraat had men destijds veel geluidsoverlast van delen van de sloop van het Koninklijk Conservatorium. Doordat een luidruchtige 'shredder' anders neergezet kon worden was dit al een stuk minder. Denk hier ook over na bij de inrichting van de bouwplaats.

Vervolg

- Deze sessie is er een constructief gesprek gevoerd over de mitigerende maatregelen tegen geluidsoverlast, maar dit gesprek zal zeker nog voortgezet worden. Er is toegezegd dat de vervolgbijeenkomst wordt gepland in het eerste kwartaal van 2026, als het akoestisch onderzoek weer een extra verdiepingsslag heeft gekregen. Op verzoek zal dan ook ingegaan worden op mitigerende maatregelen tegen andere soorten overlast, zoals trillingen of stof.
- Tip: betrek ook de mensen uit de straat erbij die niet bij deze klankbordgroep bijeenkomsten zijn, aangezien het om aangrijpende dingen gaat. Reactie; deze mensen hebben allemaal de kans gehad om zich aan te sluiten, en zijn de volgende keer nog steeds welkom.
- De achtergrond informatie en het verslag van deze bijeenkomst worden ter informatie gedeeld met de stuurgroep van de renovatie van het PvJ.

Aanwezige klankbordgroepleden:

10 omwonenden uit de Adelheidstraat

Aanwezig vanuit programma

Programamanager Vernieuwbouw Paleis van Justitie

Teamvoorzitter Facilitair Rechtbank Den Haag

Omgevingsmanager RVB/programma Vernieuwbouw PvJ

Projectmanager RVB

Adviseur bouwfysica, ABT onderdeel van Consortium PvJ

Constructeur en expert bouwfaserings, ABT onderdeel van Consortium PvJ